

Hebedová, Petra

Obsah

In: Hebedová, Petra. *Estonský a finský illativ v pohledu kognitivní gramatiky*.
Vydání první Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2016, pp. 5-8

ISBN 978-80-210-8292-2

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/135757>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
1 ÚVOD	11
2 ILLATIV V PÁDOVÉM SYSTÉMU FINŠTINY A ESTONŠTINY	14
2.1 Popis pádové kategorie	14
2.2 Illativ jako lokální pád	16
3 STRUČNĚ K FINSKÉ A ESTONSKÉ FONOLOGII	24
3.1 Finská a estonská fonologie	24
3.2 Fonologický inventář finštiny	24
3.3 Opozice kvantity ve finštině	26
3.4 Fonologický inventář estonštiny	28
3.5 Prozodické charakteristiky přízvučné slabiky v estonštině	29
3.6 Opozice důraznosti slabik a přízvuk v estonštině	31
3.7 Opozice kvantity vokálů a konsonantů v estonštině a její interpretace ..	33
3.8 Poznámka k estonské ortografii	34
4 KONCEPTY KOGNITIVNÍ GRAMATIKY	35
4.1 Kategorizace v kognitivní lingvistice	35
4.1.1 Kategorizace jako proces, kódování a konvenčnost	37
4.1.2 Schematická síť	39
4.1.3 Využití schematické sítě	41
4.1.4 Kategorie přirozené a distribuční	42
4.2 Syntagmatická spojení	43

4.2.1 Složené výrazy a status jednotky	43
4.2.2 Způsob propojení	44
4.2.3 Autonomní a závislý komponent	45
4.2.4 Závislé morfémy v estonštině a ve finštině	46
4.2.5 Širší kontext výskytu illativu	51
5 FORMY ESTONSKÉHO ILLATIVU	53
5.1 Illativ ve standardní estonštině	53
5.2 Historický vývoj forem illativu singuláru v estonštině	56
5.3 Illativ v psané estonštině a v procesu standardizace	57
5.4 Otázky spojené s distribucí illativních vzorů	62
5.5 Formy estonského illativu jako kategorie	69
5.5.1 Kategorizace na základě kritérií a atributů	69
5.5.2 Kategorizace v modelu schematické sítě	73
5.5.3 Využití možnosti rozšíření	78
6 FORMY FINSKÉHO ILLATIVU	81
6.1 Illativ ve standardní finštině	81
6.1.1 Koncovky illativu singuláru	82
6.1.2 Koncovky illativu plurálu	84
6.1.3 Illativ a posesivní sufixy	89
6.1.4 Podoba kmene v illativních tvarech	89
6.2 Historický vývoj illativních tvarů ve finštině	93
6.3 Finský illativ v procesu standardizace	95
6.4 Finský illativ jako schematická síť	99
6.5 Historická motivace	105
7 ILLATIV JAKO DISTRIBUČNÍ KATEGORIE	108
7.1 Otázky spojené s distribucí alomorfů	108
7.2 Produktivita	109
7.3 Tradiční pohled na produktivitu estonských illativních vzorů	112
7.4 Možnosti uplatnění finských illativních koncovek	117
7.5 Pojem produktivity v popisu jazyka	118
7.6 Kognitivní význačnost a elaborační vzdálenost	122
7.7 Možnosti využití estonských illativních tvarů	125
7.7.1 Výskyt illativních forem zakončených na <i>-hV</i>	125
7.7.2 Výskyt illativních forem se zakončením <i>-de</i>	128
7.7.3 Výskyt ablautových illativních forem	132
7.7.4 Výskyt geminačních illativů	136
7.7.5 Výskyt illativních tvarů s koncovkou <i>-sse</i>	139
7.7.6 Závěry k vyhledávání v korpusech	144

7.7.7	Použití illativu u vlastních místních jmen	147
7.8	Možnosti využití finských illativních tvarů	148
7.8.1	Schematický kmen a komplementární distribuce	148
7.8.2	Použití koncovek <i>-hVn</i> a <i>-seen</i> v illativu singuláru	149
7.8.3	Výskyt koncovek <i>-sijn</i> a <i>-hin</i> v illativu plurálu	152
7.8.4	Kolisání stupně v illativu plurálu	160
8	DEKLINAČNÍ TYPY	164
8.1	Deklinační typy v teoretickém popisu jazyka	164
8.2	Příklady využití deklinačních typů	167
9	POLYSÉMIE FINSKÉHO A ESTONSKÉHO ILLATIVU	173
9.1	Význam v kognitivní sémantice	173
9.2	Polysémie illativu	176
9.3	Polysémie finského illativu	178
9.3.1	Základní schéma illativu (prototyp)	178
9.3.2	Obecné schéma „lokální illativ“	180
9.3.3	Subjektivní pohyb	182
9.3.4	Rozšíření do jiných domén	183
9.3.5	Rozšíření „směřování činnosti“ a „místo zasažení“	185
9.3.6	Schéma „zaměření na cíl“	187
9.3.7	Rozšíření „illativ jako účel“	191
9.3.8	Situační schéma	191
9.3.9	Rozšíření „existenciální užití“	195
9.3.10	Rozšíření „vyjádření příčiny“	196
9.3.11	Schéma „přesun k / započítí jiné činnosti“	197
9.3.12	Schéma „připravenosti k činnosti“	199
9.3.13	Schéma „část z celku“	201
9.3.14	Užití illativu s postpozicemi	202
9.3.15	Terminativní význam a škála	204
9.3.16	Jiná časová vyjádření a umístění na škále	206
9.3.17	Síť významů finského illativu	209
9.4	Polysémie estonského illativu	212
9.4.1	Prototyp a obecně lokální schéma	212
9.4.2	Rozšíření „směřování činnosti“	214
9.4.3	Přenos do jiných domén a subjektivní pohyb	215
9.4.4	Existenciální užití	216
9.4.5	Illativ v časových vyjádřeních	217
9.4.6	Situační schéma	217
9.4.7	Schéma „zaměření na cíl“	219
9.4.8	Schéma „část z celku“	223

9.4.9 Ma-infinitiv	224
9.4.10 Terminativ a postpoziční syntagmata	228
9.4.11 Tázací adverbia <i>Kuhu?</i> „Kam?“ a <i>Millesse?</i> „Do čeho?“	229
10 ZÁVĚR	232
LITERATURA	237
SEZNAM TABULEK, SCHÉMAT A OBRÁZKŮ	242
POUŽÍVANÉ ZKRATKY	244
VĚCNÝ REJSTŘÍK	245
THE ILLATIVE CASE IN ESTONIAN AND FINNISH FROM THE PERSPECTIVE OF COGNITIVE GRAMMAR SUMMARY	248